

Bijdrage V-O-L Open Podium 1 juli Uitvoeringsplan Herijking Ondersteuning Wmo

Vrijwilligers staan volop in de aandacht in Leeuwarden, waar de gemeente een bezuinigingsslag in het sociaal domein moet doorvoeren, maar ook in andere gemeenten. Er wordt veel over vrijwilligers geschreven. Complimenten zijn ons deel, maar ook bespiegelingen over wat wij wel en niet aan verantwoordelijkheden aan zouden kunnen.

Vrijwilligers zijn mensen die vanuit een intrinsieke motivatie, uit hun hart dus, iets doen zonder dat zij daar voor betaald krijgen. Zij doen dat in de eerste plaats omdat zij het leuk vinden, omdat zij zich daardoor nuttig voelen, of omdat zij daardoor op een eigen manier iets bij kunnen dragen aan onze samenleving.

In de gemeente Leeuwarden viel het ons anderhalf jaar geleden op dat er in het koersdocument gesproken werd over 'de sociale basis'. Dat bleken wij te zijn, vrijwilligersorganisaties/initiatieven. Er werd toen meer over dan met ons gesproken, over bezuinigingen, aanbestedingen en wat meer.

Wij hebben toen de handen ineens geslagen met als motivatie: als vrijwilligers en hun organisaties de basis vormen, dan moeten zij ook volwaardig gesprekspartner zijn.

Dat was niet eenvoudig, maar we zijn inmiddels op de goede weg. Het is moeilijk om al die gemotiveerde mensen enigszins te organiseren, samen te roepen en hen het beeld van de toekomst in de gemeente Leeuwarden te schetsen.

Waar gaat het dan naar toe?

Naar buurt- en dorpskamers. Dat zijn fysieke ruimtes die zo vaak mogelijk open zijn. In eerste instantie bemenst door vrijwilligers, die dat vaak nu ook al doen. Die groep zal moeten worden uitgebreid. In deze buurtkamers kunnen wijk- en dorpsbewoners terecht voor een bakje koffie, een praatje en een activiteit. Vanuit die buurt- en dorpskamers wordt, daar waar mogelijk, buurtverbetering georganiseerd. Te denken valt aan vrijwilligers die boodschappen doen voor en/of met buurtbewoners die dat niet meer zelfstandig kunnen of willen. Of aan vrijwilligers die anderen helpen met het onderhoud van een tuintje. Als dat aan de orde is, kunnen inwoners ook terecht met praktische vragen. Over geldzorgen, over hulp bij het invullen van formulieren, of over hulp bij iets wat zij niet meer kunnen. Buurt- en dorpsbewoners kunnen, als zij dat willen, ook terecht met echte problemen. Dingen die niet bij vrijwilligers thuis horen. Gelukkig zijn bij buurt- en dorpskamers ook beroepskrachten betrokken die dan inspringen. Die beroepskrachten zijn op de achtergrond als het kan en op de voorgrond als het moet. Die vrijwilliger gaat dus niet zelf aan de slag met het probleem van de buurt- en wijkbewoner. Die vrijwilliger trekt die beroepskracht aan de jas, letterlijk of figuurlijk. De beroepskracht bekijkt of er bijvoorbeeld doorverwezen moet worden. En als het probleem dan behandeld, opgelost of in goede banen geleid wordt, dan kan de inwoner gewoon weer aanschuiven bij de activiteiten van de buurt- en dorpskamer.

Is dit iets nieuws? Gedeeltelijk: niet zozeer de inhoud van het vrijwilligerswerk verandert, maar wel de manier waarop het georganiseerd en gefaciliteerd wordt. In de wijk Bilgaard is een wijkcentrum wat op een inspirerende manier actief is in de wijk. Maar ook in een dorp als Mantgum werken vrijwilligers integraal samen en hebben zij, ieder op een eigen manier en vanuit de eigen identiteit, voor een sociaal klimaat. Dat kunnen samenwerkende vrijwilligers uitstekend, want zij zoeken naar praktische oplossingen die werken.

Moet iedereen dat kunnen? Moet iedereen dat willen? Bestaat straks beschut vrijwilligerswerk niet meer? Nemen vrijwilligers zo het werk over van beroepskrachten? Natuurlijk niet. Wie dat roept doet aan stemmingmakerij. Natuurlijk blijft de toegang tot zorg open, natuurlijk bepaalt een vrijwilliger niet wie welke specialistische zorg nodig heeft. Natuurlijk zijn de risico's in beeld en zeker zijn er voorwaarden aan verbonden.

Maar kijk eens naar wat het oplevert als je het buurtkamerconcept gaat uitwerken. Het gaat meer verbinding in de wijken en dorpen geven, het zal zorgen voor wendbare en weerbare sociale netwerken waardoor mensen minder eenzaam zijn. Het zorgt er voor dat er minder snel hoeft worden opgeschaald en sneller kan worden afgeschaald, zoals dat heet. Minder snel doorverwijzen omdat er meer sociale aandacht is. En mensen hoeven niet te blijven hangen in zorgdossiers omdat er een vangnet is dat klaar staat om mensen op te vangen als zij herstellend zijn van hun kwetsbaarheid of ziekte.

Kijk eens wat het oplevert voor de client: die weet dat de planten water hebben gehad toen hij in het ziekenhuis lag. Die weet dat het hondje is uitgelaten toen hij zo in de war raakte. Die weet dat hij welkom is in de buurtkamer en dat daar mensen zijn die best naar zijn verhalen willen luisteren. Daardoor zorgt hij beter voor zichzelf en kan een volgende opname mogelijk worden voorkomen.

Kijk eens naar wat het oplevert voor de vrijwilligers: actief en van grote waarde voor het dorp of de wijk. De vrijwilliger wordt verwacht, er wordt op hem gerekend. Hij doet mee, draagt daadwerkelijk bij aan de wijk of het dorp. En als er eens wat met hem aan de hand is, dan is het sociaal netwerk er ook voor hem. Natuurlijk.

Kijk eens naar wat het oplevert voor de beroepskracht: die leert weer meer denken in gewone mensentaal, in gewone praktijkoplossingen die niks te maken hebben met financieringsstromen. Als het nodig is, en dat kan een beroepskracht inschatten, helpt hij, verwijst door of houdt de vinger aan de pols. Als het nodig is.

De opbrengst van buurtkamers gaat niet alleen over geld. Het gaat over samenhang, over samenwerken en over samenleven.

En ja, daar is ondersteuning van vrijwilligers bij nodig. Dat heet in het koersdocument van de gemeente Leeuwarden: versterking van de sociale basis. Daar gaan we voor, dat is een voorwaarde. Het is gemakkelijk om ergens tegen te zijn. Het is een uitdaging om te zoeken hoe dingen beter kunnen. Dat is niet voorbehouden aan beroepskrachten. Dat geldt voor ons allemaal.

Wij, Vrijwilligers Organisaties Leeuwarden, weten heel goed dat het niet eenvoudig zal zijn. Maar begint niet alle verandering met een plan dat door urgentie tot stand komt?